

*Aanbeveling om de wetgeving betreffende
het beslag op pensioenen waarop in België geen
bedrijfsvoorheffing wordt ingehouden daar
de gerechtigde woonachtig is in het buitenland
aan te passen*

HOOFDSTUK

Aanbeveling om de wetgeving betreffende het beslag op pensioenen waarop in België geen bedrijfsvoorheffing wordt ingehouden daar de gerechtigde woonachtig is in het buitenland aan te passen

DOSSIER 40284

De feiten

Mevrouw Herteleer¹ klaagde dat het beslag dat de Federale Pensioendienst toepast op haar werknemerspensioen niet correct zou zijn en niet in overeenstemming is met de Europese regelgeving met betrekking tot het vrij verkeer.

Daar zij in Spanje woont en gelet op het dubbelbelastingverdrag tussen België en Spanje mag de FPD geen bedrijfsvoorheffing op haar pensioen inhouden. Vermits het beslag uitgevoerd wordt op het pensioenbedrag na aftrek van de bedrijfsvoorheffing en sociale inhoudingen is het voor beslag vatbaar pensioenbedrag hoger dan wanneer ze in België zou wonen. Als ze in België zou wonen zou er immers een bedrijfsvoorheffing op haar pensioen worden ingehouden.

Zij klaagde hier meermaals over bij de FPD, doch er werd haar telkens meegedeeld dat het bedrag van het beslag niet kon aangepast worden.

Bedenkingen

Op 24 maart 2021 ontving de Federale Pensioendienst vanwege de gerechtsdeurwaarder en op verzoek van de schuldeiser een uitvoerend beslag onder derden. Op 29 maart 2021 heeft de FPD mevrouw Herteleer schriftelijk op haar adres, destijds nog in België, in kennis gesteld van dit uitvoerend beslag. Op 16 april 2021 verhuisde ze naar Spanje.

De Federale Pensioendienst treedt hier op als derde beslagene. De pensioenadministratie moet dit beslag uitvoeren volgens de reglementering van het Gerechtelijk Wetboek en moet voor het bepalen van het bedrag van het beslag rekening houden met artikel 1411 van het Gerechtelijk Wetboek, wij citeren:

“Art. 1411. Komen iemand tegelijk de bedragen toe bedoeld ((in het artikel 1409 en 1409bis)) en pensioenen, gelden, uitkeringen, vergoedingen, (renten of rentebijlagen) als bedoeld in artikel 1410, § 1, dan worden die bedragen samengevoegd tot bepaling van het voor overdracht of beslag vatbare gedeelte (zoals bedoeld in artikel 1409, § 1).

Voor de bepaling van dat gedeelte komen genoemde bedragen eerst in aanmerking na aftrek van de afhoudingen krachtens de wettelijke bepalingen inzake belastingen en maatschappelijke zekerheid, en krachtens particuliere en collectieve overeenkomsten betreffende aanvullende voordelen van maatschappelijke zekerheid.”

Samengevat: de FPD moet beslag leggen op het netto uitbetaald pensioenbedrag. Concreet in de situatie van mevrouw Herteleer betekent dit vermits zij in Spanje woont dat het brutobedrag gelijk is aan het netto pensioenbedrag. Kortom het voor beslag vatbare gedeelte is groter dan wanneer zij in België zou wonen.

Mevrouw Herteleer meent dat de inhoudingen zoals deze nu toegepast worden een inbreuk inhouden op het vrij verblijf en verkeer in Europa dat verwoord wordt in artikel 21 VWEU. Als zij in België zou gewoond hebben zou, overeenkomstig voornoemd artikel 1411 van het Gerechtelijk Wetboek, voor de berekening van het voor beslag vatbare gedeelte de bedrijfsvoorheffing afgetrokken moeten worden. Mevrouw Herteleer verwees in dit kader naar een volgens haar analoge zaak, het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 29 april 2024 (zaak C-224/02 Heikki Antero Pusa tegen Finland) en overwoog gerechtelijke stappen.

¹ Alle namen van de klagers in dit jaarverslag zijn fictief.

De zaak Pusa betreft een prejudiciële vraag die gesteld is aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Het betreft een Finse onderdaan die in Spanje woont. Deze ontvangt in Finland een invaliditeitspensioen. Omdat dit pensioen in Spanje belastbaar is (met 19 % inkomstenbelasting) wordt er in Finland geen bronbelasting (bedrijfsvoorheffing) ingehouden.

In verband met de invordering van een schuld is in Finland beslag gelegd op het bruto pensioenbedrag. Voor inwoners van Finland geldt dat slechts beslag kan worden gelegd op het pensioen na aftrek van de daarop ingehouden bronbelasting (bedrijfsvoorheffing).

Een burger van de Europese Unie heeft in elke lidstaat recht op dezelfde behandeling als de onderdanen van die lidstaat die zich in dezelfde situatie bevinden. Indien deze burger in de lidstaat waarvan hij onderdaan is minder gunstig kon behandeld worden dan wanneer hij geen gebruik gemaakt had van de door het verdrag verleende rechten inzake het vrij verkeer (arrest D’Hoop) zou dit in strijd zijn met het vrije verkeer.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie oordeelt dat het gemeenschapsrecht zich in beginsel verzet tegen een wettelijke regeling van een land waarbij het voor beslag vatbare gedeelte van het pensioen wordt bepaald door de in het betrokken land te betalen bedrijfsvoorheffing in mindering te brengen op het pensioen, terwijl de inkomstenbelasting die een gepensioneerde woonachtig in een ander land van de Europese Unie in zijn woonland later op dit pensioen moet betalen niet op dezelfde wijze in mindering wordt gebracht zodat het voor beslag vatbaar gedeelte voor deze laatste groter is.

Verder oordeelt het Hof van Justitie van de Europese Unie dat het gemeenschapsrecht zich daarentegen niet verzet tegen een regeling die bepaalt dat toch rekening gehouden wordt met de belasting die de gepensioneerde heeft betaald of moet betalen in het land waar hij woont en dat de gepensioneerde hiervoor dient te bewijzen dat hij de belasting betaald heeft of binnen een bepaalde termijn moet betalen. De mogelijkheid om rekening te houden met belasting in het woonland mag niet afhangen van een discretionaire bevoegdheid, maar moet wel duidelijk blijken uit de wet. Het beslag moet jaarlijks op dezelfde wijze kunnen worden aangepast. Tot slot mag de uitoefening van dit recht in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk zijn.

Om te vermijden dat mevrouw Herteleer een rechtszaak zou aanspannen vroeg de Ombudsman Pensioenen aan de Federale Pensioendienst of er in dit pensioendossier eventueel een pragmatische oplossing voor het probleem kon uitgewerkt worden.

De FPD heeft een negatief antwoord gegeven op onze vraag en heeft dit als volgt geargumenteed, wij citeren:

“De Federale Pensioendienst begrijpt de zorgen van mevrouw Herteleer. Op basis van uw argumenten en de juridische teksten, zijn we tot onderstaande redenering gekomen.

Het loonbeslag wordt berekend op basis van het nettobedrag dat de gepensioneerde ontvangt. Omdat de belastingregels anders zijn afhankelijk van het woonland, kan het netto-inkomen hoger of lager uitvallen. Dit is een gevolg van het fiscale regime en niet van de beslagwetgeving. Het beslag is in overeenstemming met de Belgische beslagwetgeving. De Federale Pensioendienst heeft zijn verplichtingen zoals bepaald in het Gerechtelijk Wetboek naar de schuldeiser toe nagekomen.

Betrokkene beroept zich op het (Europees) gemeenschapsrecht, met o.a. het Arrest Pusa. Dit arrest was het gevolg van een prejudiciële vraag van Finland. Deze is niet rechtstreeks van toepassing op de Belgische wetgeving.

Bovendien staat in dit arrest vermeld dat “deze regels niet tot gevolg hebben dat de uitoefening van dit recht (recht op vrij verkeer) in de praktijk onmogelijk of uiterst moeilijk wordt”. Na analyse is gebleken dat er een verschil is van 37,67 EUR beslag per maand. Het belastbaar bedrag van mevrouw betreft 1.694,50 EUR. Momenteel wordt er op dit bedrag 121,60 EUR beslag ingehouden. Indien betrokkene in België zou wonen, zou er 94,17 EUR bedrijfsvoorheffing worden ingehouden en 83,93 EUR beslag. Dit maakt dat de uitoefening van het recht op vrij verkeer niet belemmerd wordt, en er moeilijk bepaald kan worden of betrokkene wel degelijk een minder gunstige behandeling krijgt.

Bijgevolg kan de FPD moeilijk akkoord gaan met het instellen van een pragmatische oplossing voor betrokkene.”

De Ombudsdienst Pensioenen kan het antwoord van de Federale Pensioendienst tot op zekere hoogte begrijpen. Het beslag wordt immers door de FPD uitgevoerd conform de regels van de Belgische beslagwetgeving. Dit vooral daar de FPD gelet op het Gerechtelijk Wetboek ook verplichtingen naar de schuldeiser toe heeft. Bovendien zou het beslag op het pensioen niet volledig wegvallen zoals de FPD ook aangeeft.

Doch is het maar de vraag of het in het arrest bedoelde bewijs dat de gepensioneerde moet leveren, met name dat zij in haar woonplaats een specifiek bedrag aan belasting betaald heeft of binnen een bepaalde termijn moet betalen, wel degelijk zo moeilijk kan geleverd worden.

In ieder geval wordt nu niet tegemoetgekomen aan het waarborgen van het vermogen van de gepensioneerde om in zijn levensbehoeften te voorzien zoals dit het geval is voor een gepensioneerde woonachtig in België.

Conclusie

De Ombudsman Pensioenen concludeert dat de Belgische nationale wetgeving inzake beslag op pensioenen in strijd is met de Europese wetgeving (vrij verblijf en verkeer in de Europese Unie) daar het voor beslag vatbare bedrag verschillend is (het beslag wordt immers ingehouden op het netto uitbetaald pensioen) naargelang men in België of in een ander land woont (in dit laatste geval wordt er in tegenstelling tot het eerste geval geen bedrijfsvoorheffing in België ingehouden en is het netto uitbetaald werknemerspensioen en beslag derhalve hoger). Er is immers ook niet voorzien in de mogelijkheid om jaarlijks rekening te houden met de belasting die de gepensioneerde later in zijn woonland moet betalen, ook niet wanneer de gepensioneerde het bewijs levert dat hij op het pensioen in zijn woonland later belasting moet betalen. Op deze manier wordt niet tegemoetgekomen aan het waarborgen van het vermogen om in zijn levensbehoeften te voorzien.

Bijgevolg beveelt de Ombudsman Pensioenen aan de Belgische beslagwetgeving aan te passen zodat deze voor gepensioneerden niet meer in strijd is met het vrij verblijf en verkeer in de Europese Unie.